

Л.Г. Бакуменко, канд. наук із соц. комунікацій,
директор наук. бібл. (ХДУХТ, Харків)

МІСЦЕ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ В СУЧАСНІЙ ІНФОРМАЦІЙНО-ОСВІТНІЙ МОДЕЛІ УНІВЕРСИТЕТУ

Стрімке зростання наукової інформації, розвиток та вдосконалення техніки і технологій, орієнтація на особистість, зростання її соціальної ролі у суспільстві, досягнення відповідності її стану і можливостей соціально-економічним потребам суспільства – все це впливає на зміни, розвиток та трансформацію сучасної інформаційно-освітньої моделі вищої освіти. З погляду на традиційну освітню модель все актуальнішою стає «неінституціональна» (відкрита) модель освіти, орієнтована на організацію освіти поза соціальними інститутами, здобуття знань через застосування інтернет-технологій, організацію дистанційного навчання, надзвичайно актуального на тлі пандемії тощо [2].

Важливим способом підготовки конкурентноздатних випускників університету є створення ефективного відкритого інформаційно-освітнього середовища закладу вищої освіти.

О.П. Буйницька, описуючи структурно-функційну модель інформаційно-освітнього середовища університету, звертає увагу на змістовний компонент моделі, основу якого, на думку авторки, складають чотири ключових блоки:

- наукові ресурси: інституційний репозиторій, система е-конференцій, система е-семінарів, наукові е-журнали, система вебінарів, база магістерських робіт;

- навчальні ресурси: система е-навчання, Microsoft Imagine Academy, MOOC, EDX, відкриті е-курси на вікі –порталі університету;

- контролюючі ресурси: система е-деканат, система антиплагіат, система е-тестування;

- інформаційно-методичні ресурси: портал університету, сайти підрозділів, вікі-портал, е-бібліотека, е-каталог [1].

Значну частину роботи, що впливає на розвиток змістового компоненту, виконує наукова бібліотека Харківського державного університету харчування та торгівлі (НБ ХДУХТ), охоплюючи майже всі блоки:

- у блоці наукові ресурси бібліотека відповідає за організацію, функціонування та розбудову інституціонального репозитарію ХДУХТ та бази рефератів здобувачів освіти при ньому;

– у блоці контролюючі ресурси – за координацію роботи з розробниками антиплагіатної системи StrikePlagiarism, перевірку робіт в антиплагіатній системі, консультування стосовно академічної доброчесності, академічного письма тощо;

– у блоці інформаційно-методичні ресурси – за створення е-бібліотеки та е-каталогу, ведення вебсторінки НБ ХДУХТ на сайті університету, де розміщено інформацію щодо бібліо- та наукометрії, академічної доброчесності тощо, можна отримати доступ до наукометричних баз даних Scopus, Web of Science, Science Direct, Springer Nature, Index Copernicus і через яку надається доступ до е-бібліотеки та е-каталогу.

Усе вищевказане, пов'язане з діяльністю університетської бібліотеки, надає учасникам інформаційно-освітнього середовища певні переваги, а саме:

– економія часу та коштів;
– вільний доступ до електронного контенту (інформаційних ресурсів);

– отримання якісної, перевіреної інформації;
– відсутність жорстких рамок і вимог присутності у певному місці за певним часом;

– розширення просторових меж стосовно пошуку та використання навчальних та наукових документів;

– опанування новими технологіями;
– опанування навичок академічного письма;
– покращення якості творів навчального та наукового характеру;

– поліпшення можливостей для самоосвіти та освіти впродовж життя;

– підвищення власного іміджу та конкурентоспроможності на ринку праці.

Отже, університетська бібліотека сьогодні опановує новітні технології та працює на новому рівні, що забезпечує створення та вдосконалення якісного електронного контенту через постійне відстеження та розробку нових інформаційних ресурсів та оновлення і розширення вже існуючих. Це і є пріоритетним завданням наукової бібліотеки на майбутнє, що сприятиме розвитку інформаційно-освітнього середовища університету, підвищить його ефективність та стане одним із перспективних напрямів до формування сучасної інформаційно-освітньої моделі вишу.